

POJMOVNIK IZRAZA

Verzija 1.1
28/03/2023
Podgorica, Crna Gora

Ovaj dokument sadrži definicije pojmova pisanih velikim početnim slovom u Pravilima trgovanja na berzanskom tržištu Crne Gore:

Aneksi trgovanja	Pojmovnik izraza, Pravila dan unaprijed tržišta, Pravila dugoročne trgovine, Specifikacija proizvoda, Pravila kliringa i poravnanja, Pravila ponašanja na tržištu, Iznos naknada, Pravilnik o vođenju registra učesnika.
Banka za poravnanje	Banka u kojoj BELEN ima otvoren Račun za poravnanje i Depozitarne račune.
BELEN-ova tržišta	Sastoje se od dan unaprijed tržišta i dugoročnog tržišta kojima upravlja BELEN.
Berza električne energije d.o.o. – BELEN	Lice koje pruža uslugu uparivanja ponude i potražnje na berzanskom tržištu električne energije u skladu sa pravilima koja donosi.
Dan isporuke	Vremenski interval koji se sastoji od Sati isporuke koji počinju u 00:00 CET nekog kalendarskog dana i završava u 24:00 CET istog kalendarskog dana.
Dan izdavanja računa	Radni dan kada BELEN Učesnicima izdaje račune.
Dan pomjeranja vremena	Kalendarski dan u godini koji se dešava dva puta, prilikom početka računanja ljetnjeg vremena (posljednja nedjelja u martu) i prilikom početka računanja zimskog vremena (posljednja nedjelja u oktobru) kada se vrše odgovarajuća pomjeranja sata.
Dan poravnanja	Prvi Radni dan banke nakon Dana izdavanja računa na koji će se sprovesti finansijsko poravnanje.
Depozitarni račun	Bankovni račun BELEN-a otvoren za svakog Učesnika pojedinačno, na kojem se nalazi novčani depozit kao Sredstvo obezbjeđenja.
Elektronske platforme	BELEN-ove platforme za Trgovanje na dan unaprijed tržištu i dugoročnom tržištu.
Granica trgovanja	Iznos novca unutar kojeg Učesnik može postavljati ponude za kupovinu u skladu sa Pravilima kliringa i poravnanja.
Izveštaj o kliringu	Računi i/ili Instrukcije za izdavanje računa, izjave o kompenzaciji i izvještaji o Trgovanju.
Kliring i poravnanje	Skup procedura koje uključuju registraciju, fakturisanje i poravnanje, kao i obezbjeđenje Transakcija.
Klirinška transakcija	Transakcija utvrđena unutar procesa registracije Transakcija koje čine osnovu za Kliring i poravnanje.
Količina energije	Energija koja će biti isporučena tokom relevantnog perioda isporuke i koja će se ako nije navedeno drugačije smatrati izraženom u MWh.
Korisnički nalog	Jedinstveno korisničko ime i lozinka neophodni za potrebe pristupa Elektronskim platformama.
Kršenje obaveza	Ima značenje opisano u članu 16, stav 1 Opštih uslova.
Multilateralni mehanizam kliringa	Mehanizam kliringa koji obezbjeđuje BELEN kao centralna ugovorna strana za sva finansijska prava i obaveze iz Transakcija u okviru kojih se vrši Kliring i poravnanje što rezultira finansijskim pravom i/ili obavezom jedne Ugovorne strane u odnosu na drugu Ugovornu stranu.
Nadležno tijelo	Svaki nadležni organ, agencija, državno ili drugo tijelo koje ima jurisdikciju nad pravnim ili fizičkim licem u odnosu na relevantno pitanje.
Nadzor tržišta	Aktivnost praćenja tržišta u skladu sa Pravilima ponašanja na tržištu.
Naknada za godišnju članarinu	Naknada koja se naplaćuje na godišnjem nivou čime se Učesniku omogućavaju aktivnosti na svim BELEN-ovim tržištima.

Naknada za kliring i poravnanje	Naknada za trgovanje koju BELEN naplaćuje Učesnicima za pružanje usluge Kliringa i poravnanja na osnovu Ugovorenog volumena trgovine.
Naknada za tehničko održavanje	Naknada za trgovanje neophodna za finansiranje godišnjeg tehničkog održavanja sistema koja se naplaćuje od Učesnika.
Naknada za podnošenje/poništenje naloga	Naknada za trgovanje koja se naplaćuje za podnošenje/poništenje naloga od strane BELEN-a u slučaju tehničkih problema sa strane Učesnika.
Naknada za poništenje postupka	Naknada za trgovanje koja se naplaćuje Naručiocu postupka u slučaju poništenja predmetnog Postupka.
Naknada za registraciju	Jednokratna naknada koju snosi Učesnik prilikom registracije na BELEN-ovom tržištu.
Naknada za ugovoreni volumen trgovine	Naknada za trgovanje koju BELEN naplaćuje Učesnicima na osnovu Ugovorenog volumena trgovine na pojedinom i svim BELEN-ovim tržištima.
Naknada za trgovanje	Naknada za registraciju, naknada za godišnju članarinu, naknada za ugovoreni volumen trgovine, naknada za kliring i poravnanje, naknada za tehničko održavanje, naknada za dodatni korisnički nalog, naknada za dodatni portfolio, naknada za podnošenje/poništenje naloga, naknada za poništenje postupka.
Nalog	Ponuda za kupovinu ili ponuda za prodaju Proizvoda ili nekoliko Proizvoda koju Učesnik preda BELEN-u u skladu sa predmetnim pravilima.
Naručilac postupka	Učesnik na dugoročnom tržištu koji inicira Postupak nadmetanja na dugoročnom tržištu električne energije.
Odgovarajući ugovor	Ugovor Naručioca postupka koji se objavljuje prilikom objave Postupka na dugoročnom tržištu.
Osoba odgovorna za finansijsko poravnanje	Osoba koju imenuje Učesnik, a koja će biti odgovorna za Kliring i poravnanje tog Učesnika i koja će biti kontakt osoba prema BELEN-u u odnosu na Kliring i poravnanje na tržištima na kojima je Učesnik registrovan.
Osoba odgovorna za trgovanje	Osoba koju imenuje Učesnik, a koja će biti odgovorna za Trgovanje Učesnika i koja će biti kontakt osoba prema BELEN-u u odnosu na Trgovanje na tržištima na kojima je Učesnik registrovan.
Operator prenosnog sistema	Energetski subjekat koji obavlja djelatnost prenosa električne energije ili gasa i odgovoran je za rad, održavanje i razvoj prenosnog sistema na određenom području i njegovo povezivanje s drugim sistemima, kao i za obezbjeđenje dugoročne sposobnosti sistema da zadovolji zahtjeve za prenosom električne energije ili gasa na ekonomski opravdan način.
Operator tržišta	Energetski subjekat odgovoran za organizaciju i upravljanje tržištem električne energije, otkup električne energije od povlašćenih proizvođača i dalju prodaju snabdjevačima i kupcima samosnabdjevačima.
Organizator postupka	BELEN, shodno Prilogu 1 Pravila dugoročne trgovine – Zahtjev za organizovanje postupka.
Period isporuke	Period koji se sastoji od jednog ili više sati isporuke.
Poništenje naloga	Povlačenje Naloga od strane BELEN-a iz Postupka nadmetanja u slučaju tehničkih problema sa strane Učesnika u definisanom vremenskom intervalu prije uparivanja Naloga.
Ponuđač	Učesnik na dugoročnom tržištu koji svojim Nalogom učestvuje u Postupku nadmetanja na dugoročnom tržištu električne energije.

Portal	Internet platforma na kojoj se nalaze Izvještaji o kliringu.
Portfolio	Skup Naloga koje podnosi Učesnik na dan unaprijed tržištu.
Postupak nadmetanja	Mehanizam koji se koristi za podnošenje Naloga i proračun Količine energije i cijene za isporuku i preuzimanje električne energije unutar određenog Perioda isporuke.
Pravila trgovanja na berzanskom tržištu	Pravila trgovanja na berzanskom tržištu koje objavljuje BELEN u bilo kojem trenutku, a kojima se uređuje Trgovanje na pojedinim ili svim BELEN-ovim tržištima, uključujući Opšte uslove, Aneксе trgovanja i Ugovore o trgovanju.
Predmet nadmetanja	Precizno definisana Količina energije za koju se pokreće Postupak nadmetanja.
Prijavljeni volumen trgovine	Ukupna Količina energije koja je potvrđena na kraju Perioda isporuke od strane Naručioca postupka i odabranog/ih Ponuđača.
Proizvod	Svaki proizvod koji se nudi na bilo kojem BELEN-ovom tržištu na način da je uvršten u Specifikaciju proizvoda.
Račun za poravnanje	Bankovni račun BELEN-a za finansijsko poravnanje Klirinških transakcija.
Radni dan banke	Dan kad su banke u Crnoj Gori otvorene za poslovanje.
Sat isporuke	Jedan sat u Danu isporuke.
Sredstvo obezbjeđenja	Novčano obezbjeđenje za ispunjenje obaveza Učesnika prema BELEN-u, a koje su nastale kao rezultat aktivnosti Učesnika na bilo kojem BELEN-ovom tržištu.
Teško kršenje obaveza	Ima značenje opisano u članu 16, stav 2 Opštih uslova.
Transakcija	Kupoprodaja Proizvoda ostvarena uparivanjem Naloga na BELEN-ovim tržištima.
Trgovanje	Proces u kojem Učesnici podnose Naloge na bilo kojem BELEN-ovom tržištu.
Učesnik	Pravno lice sa kojim je BELEN sklopio Ugovor o registraciji za učešće na pojedinom ili svim BELEN-ovim tržištima.
Ugovor o direktnom korišćenju depozita	Ugovor sklopljen između Učesnika i BELEN-a, kojim se BELEN ovlašćuje za raspolaganje sredstvima položenim na Depozitarnom računu u skladu sa Pravilima kliringa i poravnanja.
Ugovor o registraciji	Ugovor koji su sklopili Učesnik i BELEN, kojim se Učesniku omogućava Trgovanje na pojedinom ili svim BELEN-ovim tržištima.
Ugovoreni volumen trgovine	Količina energije koja je predmet zaključenog ugovora o isporuci električne energije nezavisno od fizičke isporuke.
Ugovorna strana	Učesnik ili BELEN.
Viša sila	Označava okolnost izvan nečije kontrole, spoljni događaj koji je vanredan i neotklonjiv i tumačiće se u duhu odredbi Zakona o obligacionim odnosima Crne Gore.
Vozni red	Predstavlja satni raspored kupoprodaje električne energije za Dan isporuke koji sadrži svu zaključenu kupoprodaju električne energije.
Vozni red BELEN-a	Vozni red koji u sebi sadrži sve Transakcije koje su rezultat Trgovanja svih Učesnika na BELEN-ovim tržištima za taj Dan isporuke.
Zahtjev za sredstvom obezbjeđenja	Zahtjev BELEN-a Učesniku da podnese Sredstvo obezbjeđenja u skladu sa Pravilima kliringa i poravnanja.
Zatezna kamata	Kamata koju Učesnik mora da plati ukoliko blagovremeno ne ispuni svoje finansijske obaveze, a njen iznos je predviđen primjenjivim propisima.
Zatvaranje kapije	Vremensko ograničenje do kojeg Učesnik može da preda svoj Nalog, tj. vrijeme zatvaranja opcije Trgovanja za Učesnike.

